

WOORD VOORAF

Het achtentwintigste deel van de Studies over de sociaal-economische geschiedenis van Limburg is opgedragen aan de nagedachtenis van Ir C. E. P. M. Raedts, ere-voorzitter van het Sociaal Historisch Centrum. Op 9 april 1983 overleed op 85-jarige leeftijd Ir C. E. P. M. Raedts aan de gevolgen van een noodlottig ongeval. Bijna zestig jaar daarvoor was hij in dienst getreden van de Oranje-Nassaumijnen als eerste ingenieur, die zijn mijnbouwkundige studies in Nederland had verricht. Ondanks de aversie, die de Nederlandse mijnen tegen de al te zeer op de koloniale mijnbouw gerichte Nederlandse ingenieursopleiding hadden, maakte hij bij dit bedrijf een schitterende carrière. Vele jaren heeft hij de Oranje-Nassau als directeur gediend.

Raedts was een opmerkelijk man met een grote maatschappelijke belangstelling. Al vóór de tweede wereldoorlog werd hij lid van de gemeenteraad van Heerlen, waarin hij tot 1964 zitting bleef houden. Tweemaal werd hij tot wethouder van deze gemeente gekozen. Voorts was hij geruime tijd lid van de Provinciale Staten van Limburg, de Eerste Kamer der Staten-Generaal en van de Interparlementaire Unie.

Bijzondere belangstelling heeft hij steeds aan de dag gelegd voor het technisch onderwijs. Zo was hij tot 1971 voorzitter van het bestuur van de Vereniging voor Nijverheidsonderwijs te Heerlen en werkte hij mee aan de oprichting van een H.E.A.O.-school in Limburg.

Ook naar de culturele sector ging zijn interesse uit. Een tiental jaren was hij bestuurslid van het Limburgs Symphonie Orkest, van de schouwburg in Heerlen en van de Restauratiestichting Limburg. Het vertrouwen dat hij genoot, wordt wellicht het best gedemonstreerd door het feit, dat hij op 72-jarige leeftijd nog werd uitgenodigd om zitting te nemen in een commissie van goede diensten voor de oplossing van geschillen binnen het bestuur van een jongerenorganisatie in de Oostelijke Mijnstreek.

Zijn historische belangstelling ging veel verder dan alleen het vervullen van bestuurslidmaatschappen, hoewel hij zich ook in dat opzicht grote verdiensten verwierf, o.a. voor het Mijnmuseum en het Sociaal Historisch Centrum. Onze stichting heeft hij als voorzitter gediend van de oprichting in 1949 af tot kort na de viering van het 25-jarig bestaan in 1974, toen hij vanwege het bereiken van de statutaire leeftijdsgrens aftrad. Als voorzitter zettè hij met bijzonder gemak hoofdlijnen uit en gaf hij ruimte bij de uitvoering. Opmerkelijk was dat hij de discussies tijdens de vergaderingen steeds op de inhoud van het werk richtte,

waarbij telkens weer zijn grote belesenheid en historische kennis aan het licht traden. Zijn actieve bijdrage aan de ontwikkeling van het Centrum in een tijd dat het nog heel moeilijk was de noodzaak van het bestaan van zo'n instituut bij de overheid en de bevolking van Limburg te bewijzen, gaf het bestuur aanleiding hem tot ere-voorzitter te benoemen.

Een zeer grote werkzaamheid ontplooidde hij ook als actief historicus. Van zijn hand verschenen talloze artikelen over zeer verschillende onderwerpen, zoals de spoorwegaanleg, de schapenhandel, de waterverzorging, een parochiegemeenschap, de ontwikkeling van het toneel en het concertwezen, de Maashandel, de gemeentelijke organisatie, de strijd om het Maaswater etc. Verreweg de meeste studies handelden echter over de geschiedenis van de mijnbouw. Jarenlang heeft hij hierover bijdragen geschreven in het huisorgaan van de Oranje-Nassau-mijnen. Een aantal aspecten werd uitvoerig beschreven in artikelen, die verschenen in de Studies over de sociaal-economische geschiedenis van Limburg. In 1974, toen hij al 76 jaar oud was, slaagde Raedts er in zijn mijnbouw-historische studies samen te vatten in een boek, dat onder de titel 'De opkomst, de ontwikkeling en de neergang van de steenkolenmijnbouw in Limburg' verscheen in de reeks Maaslandse Monografieën. In dit boek ging hij indringend in op de samenhang tussen de ontwikkeling van de mijnbouwtechniek en de exploitatie van steenkoolmijnen in Limburg, alsook op het samenvallen van de op- en neergang in de mijnbouw met de economische conjunctuur in Europa en de daaruit voortvloeiende handelsbelemmeringen. Vooral om die redenen zal zijn studie nog jarenlang door ieder, die zich met de geschiedenis van de Limburgse mijnen bezig houdt, moeten worden gebruikt.

In Ir C. E. P. M. Raedts verliest Limburg een maatschappelijk bewogen bestuurder en het Sociaal Historisch Centrum een actief stimulator van historisch-wetenschappelijk onderzoek.

In dit deel van de Studies zijn drie bijdragen opgenomen. Allereerst een artikel van P. Servais, medewerker van de Université Catholique de Louvain-la-Neuve. Dr Servais heeft een aantal bijzonder belangwekkende studies geschreven over de geschiedenis van het oude hertogdom Limburg in de 17e en 18e eeuw, waarin hij de spectaculaire economische opbloei van die streek beschreef en verklaarde. Op verzoek van de redactie heeft hij een aspect van deze geschiedenis, namelijk de toene-

mende betekenis van het geld in de toenmalige Limburgse samenleving, nog eens extra in het licht gesteld.

Een facet uit de geschiedenis van de bosbouw in Limburg wordt behandeld door J. C. G. M. Jansen en W. van de Westeringh. Zij hebben bij hun studie met een tweevoudig doel een samenwerking tussen een historicus en een bodemkundige nagestreefd. Door de nadruk te leggen op het gebruik van de bossen hopen zij een bijdrage te leveren aan meer economisch en sociaal-historisch gerichte studies van de bosbouw in Limburg. Vervolgens is gebleken dat de bodemkundige implicaties van het bosgebruik in het verleden nog altijd doorwerken in de structuur van de bodem. Door de historische achtergronden van dit verschijnsel te belichten, krijgt de geschiedvorsching een praktisch nut.

Tenslotte is een samenvatting van de doctoraalscriptie van Jan Brauer en Jan Driever over de strijd van het dagblad 'De Limburger Koerier' opgenomen. De beide auteurs zijn nagegaan welke moeilijkheden zich sinds 1944 in Maastricht hebben voorgedaan, nadat de Limburger Koerier een verschijningsverbod had gekregen vanwege zijn houding tijdens de oorlog en de personen van deze krant voor het publiceren van het blad Veritas in gebruik waren genomen.

Aan deze drie studies zijn een boekbespreking van de hand van Prof. Dr W. Jappe Alberts en, zoals gebruikelijk, het Jaarverslag van het Sociaal Historisch Centrum over 1982 toegevoegd.

De redactie